

בג"ץ: גלנט רשאי לבדוק אם ניתן לשלול את פרס ישראל בשל תמיכה בחרם על אוני' אריאל

משמעות ההחלטה היא שפרופ' עודד גולדרייך, שעליו המליצה ועדת הפרס למתמטיקה ומדעי המחשב, לא יקבל את הפרס בטקס שייערך ביום העצמאות הקרוב. שר החינוך ביקש לבדוק אם העצומה שעליה חתם גולדרייך חוסה תחת "חוק החרם"

אור קשתי 08.04.2021 12:49

בג"ץ קיבל היום (חמישי) את בקשתו של שר החינוך, יואב גלנט, לבדוק אם הוא יכול לסרב להעניק את פרס ישראל במתמטיקה ומדעי המחשב לפרופ' עודד גולדרייך ממכון ויצמן. ועדת הפרס המליצה על גולדרייך, אך גלנט ביקש לשקול מחדש את ההמלצה בגלל התבטאויותיו, ובהן חתימה על עצומה הקוראת לאיחוד האירופי להפסיק לשתף פעולה עם אוניברסיטת אריאל.

השופטים יצחק עמית, נעם סולברג ויעל וילנר קבעו כי יש לאפשר לשר גלנט וליועץ המשפטי לממשלה לבדוק ב-30 הימים הקרובים אם העצומה חוסה תחת החוק למניעת פגיעה במדינת ישראל באמצעות חרם, מ-2011. משמעות ההחלטה היא כי פרופ' גולדרייך לא יקבל את פרס ישראל במתמטיקה בטקס שייערך ביום העצמאות הקרוב. בשל ההליך החשאי להענקת הפרס ניתן צו ארעי לחיסיון על כל פרטי העתירה, כולל שמות חברי ועדת השופטים ונימוקיהם למתן הפרס.

עורך דינו של גולדרייך, מיכאל ספרד, מסר בתגובה להחלטת בג"ץ כי גולדרייך "אשם בפשע שכנראה אין לו תקומה בישראל של היום: שמאלנות. היועץ המשפטי לממשלה יחד עם שר החינוך יצרו מסלול מקרטיסטי מובהק למניעת פרס ישראל מבעלי עמדות המתנגדות לכיבוש, לנישול ולאפרטהייד וכך מדירים ממנו מחנה פוליטי שלם בישראל". ספרד הוסיף כי "הרעיון שהשר ימשיך וינבור בהתבטאויותיו הפוליטיות של גולדרייך ויעשה שימוש ברשימות שחורות של ארגונים שרודפים אקדמאים ואמנים בשל דיעותיהם הפוליטיות הוא מגונה והזוי".

עו"ד גלעד ברנע, המייצג את חברי ועדת השופטים, מסר: "יש להצר על כך שמפעל פרס ישראל הפך למעין מגרש משחקים פוליטי, וכי תקנון הפרס לא מקוים על ידי שר החינוך. אנו מקווים וסומכים על בית המשפט שיביא לכך כי בסופו של יום, פרופ' גולדרייך יקבל את הפרס שאותו הוא זכאי לקבל ביום העצמאות הקרוב, על פועלו המדעי החשוב והייחודי".

בשבוע שעבר, בצעד יוצא דופן, עתרה ועדת השופטים להענקת פרס ישראל בתחום המתמטיקה ומדעי המחשב לבג"ץ נגד גלנט, בשל סירובו לקבל את החלטתה להעניק את הפרס לפרופ' גולדרייך. גלנט מתנגד להחלטה בטענה שגולדרייך תומך בתנועת BDS, אף שהאחרון הבהיר כי הוא אינו תומך בה.

בשבועות האחרונים פנה גלנט לוועדה פעמיים בבקשה שתשקול מחדש את מתן הפרס לגולדרייך. ל"הארץ" נודע כי הוועדה הדגישה בפני השר כי הדברים אינם רלוונטיים להענקת הפרס למדען בשל הישגיו בנושא סיבוכיות חישובית. באופן רשמי נדרש שר החינוך לאשר את החלטת הוועדה, אך שיקול הדעת שלו בנושא מוגבל. "בניגוד אולי לפרס הניתן על מפעל חיים, בשאר הקטגוריות אין מקום לשיקולים ערכיים", אמר אחד הגורמים הבקיאיים בנושא.

בחודש שעבר פורסם בחדשות 12 כי לאחר שהוועדה החליטה להעניק את הפרס לפרופ' גולדרייך, פנה אליה גלנט בדרישה "לבחון מחדש" את הדברים. בפרסום אף נטען כי גולדרייך הגדיר את חיילי צה"ל "פושעי מלחמה". לפי הפרסום, גולדרייך הבהיר ליו"ר הוועדה פרופ' נוגה אלון כי הוא אינו תומך ב-BDS וכי מעולם לא תמך בתנועה. לאחר הפרסום התראיין גולדרייך לאתר "זו הדרך", כינה את גלנט ואת ראש הממשלה נתניהו "שני מנוולים" ואמר כי עוגמת הנפש שבלחיצת ידיהם, עם קבלת

הפרס, זניחה לעומת עוגמת הנפש שנגרמת מ"המדיניות הנפשעת והמטומטמת" שלהם.

בעבר דחה בג"ץ עתירות נגד מתן פרס ישראל ליגאל תומרקין, פרופ' זאב שטרנהל - ובשנה שעברה גם נגד הרב יעקב אריאל, בגין התבטאויותיו נגד קהילת הלהט"ב. בפסק הדין מ-2004 התייחס השופט (בדימוס) אליהו מצא לעצמאות ועדות השופטים וכתב כי היא אחד הגורמים המגינים על הפרס "חרף היותו פרס ממלכתי, מפני השפעותיהם של גורמים פוליטיים".

ב-2015 נחשף ב"הארץ" כי לשכת ראש הממשלה, בנימין נתניהו, פסלה בצעד חריג את מינויים של שלושה חברים בשתי ועדות שופטים. "לא ייתכן שעמדות פרו-פלסטיניות ישתלטו בתחומים מסויימים על פרס ישראל", כתב אז נתניהו. בסופו של דבר המהלך נבלם בזכות התערבות היועמ"ש דאז, יהודה וינשטיין.